

Bouwen met bomen

Lex Schra bouwt boomstamhuis van Nederlandse douglas

— tekst en foto's Geert van Duinhoven

In de bosbouw wereld is het aan de orde van de dag: gesprekken over de kwaliteit van het Nederlandse hout, de markt die niet goed is, de boseigenaar die te weinig hout levert, een houtmarkt die verstoort is. En dus komen er onderzoeken, interviewrondes, analyses, marktverkenningen en noem maar op. Lex Schra heeft daar allemaal weinig boodschap aan. Hij bouwt momenteel een huis van douglasstammen en weet dat met creativiteit, handigheid en geduld het Nederlandse hout dat van uitstekende kwaliteit is goed toe te passen.

Het is midden in het Overijsselse dorp Olst waar Lex Schra aan het werk is. Op de plaats waar zijn voormalige kleine Saksische boerderijtje stond, bouwt hij nu, vaak met zijn vader Leo, een boomstamhuis. Zojuist is een extra vracht vergruisd puin gestort. Lex, Leo en twee vrienden kwamen er achter dat ze te weinig puin hadden besteld voor op het dak. En ze wilden dat vandaag toch wel graag af krijgen. Het fijnkorrelige puin komt van hetzelfde bedrijf af als waar Schra het puin van zijn voormalige boerderijtje heeft gebracht. "Ik vind dat als je iets kunt hergebruiken, je dat zo veel mogelijk moet doen. En natuurlijke materialen gebruiken. Dat probeer ik hier. De boomstammen komen allemaal gewoon uit de buurt, de isolatieplaten van het dak en de vloer beginnen hier een tweede leven. Voor isolatie tussen de boomstammen wordt schapenwol gebruikt. En door goed plannen en tekenen heb ik nauwelijks hout over. Behalve dat mij dat duurzaam bouwen wel aanstaat, is het natuurlijk ook gewoon veel goedkoper."

Torderen

Zes jaar geleden kreeg Schra het idee om dit huis te gaan bouwen. Hij kwam regelmatig in Scandinavië waar dit soort huizen heel normaal zijn en hij had inmiddels achter het inmiddels gesloopte boerderijtje zelf een schuur van rondhout gebouwd. Ook van Nederlandse boomstammen, maar dan lariks. Er moest iets met het oude huis gebeuren omdat het erg slecht was. Toen zeiden mensen, 'Lex, waarom bouw je geen huis zoals je schuur?' Een aardig idee vond ik, en dus ben ik het gaan uitwerken en van het een komt het ander."

De voorbereidingen bestonden allereerst natuurlijk uit het maken van tekeningen. Met de welstand had Schra in ieder geval geen probleem. "Die man van de gemeente vond het allemaal prachtig. Hij is hier een paar keer komen kijken, maar geen enkel probleem. Ook de mensen uit de buurt vinden het allemaal wel mooi. In het begin leek het heel erg groot en misschien wel wat lomp te worden maar nu de kap er eenmaal op zit, wordt het beeld juist veel rustiger en is het niet zo kolossaal meer." Na het maken van de tekeningen, was het

een kwestie van hout zoeken. Lex Schra weet waar hij over praat want hij heeft altijd al in de groene sector gewerkt, tegenwoordig als bedrijfsadviseur bij Aequor. "Het hout heb ik overal vandaan gehaald. Aanvankelijk had ik het idee om populieren te gaan gebruiken maar het viel niet mee om geschikt hout te vinden. Diverse deskundigen zeiden mij al dat je met populierenhout zelden grotere stammen krijgt dan zo'n meter of negen zonder dat er zware takken aan zitten. Lariks, zoals ik gebruikt heb voor de schuur, was geen optie. Zeker dikke lariks stammen gaan snel torderen. Bij douglas heb je daar geen last van."

Gewaterd op Vilsteren

En dus ging Schra de bossen in en de rondhoutveiling af. Uiteindelijk heeft hij bij de Rondhoutveiling van De Bosgroepen en regelmatig bij vellingen rondgelopen om stammen

ADVERTENTIE

uit te zoeken. “Natuurlijk kon ik niet alle stammen gebruiken. Ze moesten recht zijn met weinig verloop, geen draaigroei en een redelijke lengte hebben. Als er ergens een partij lag, ging ik ze een voor een af of ik ze kon gebruiken. Vervolgens heb ik de 130 kuub hout bij elkaar gezocht en gewaterd in een vijver op landgoed Vilsteren. Dat hout heeft een jaar in het water gelegen. Ik heb dat gedaan om alle mogelijke voedingsstoffen uit de stam te halen zodat ik straks veel minder last zal hebben van schimmels en insecten. Ook zal het hout minder werken en heb ik minder last van scheuren in het hout. En tot nu toe is dat goed gelukt want nog nergens hebben we grote scheuren in de boomstammen.”

“Eigenlijk had ik de stammen voor het wateren willen ontschorsen, maar dat lukte niet, het was te taai, en dus moesten we dat achteraf doen. Met mijn zoons en schoonzoon hebben we dat in een week gedaan. Vervolgens heb ik alle stammen op de gewenste lengte gezaagd, genummerd en alles zo op het erf klaar gelegd

Een greep uit onze activiteiten

- ontwikkelen
- initiëren
- beheren
- communiceren
- organiseren
- inventariseren

Staro

Bos- en natuurbeheer

Bel ons voor een vrijblijvend kennismakingsgesprek.

Watermolen 29 • 5421 LJ Gemert
T (0492) 450 161 • F (0492) 450 162
info@starobeheer.nl • www.starobeheer.nl

dat ik kon gaan bouwen. Elke stam had dus een nummer en toen was het een kwestie van stapelen. De enige andere behandeling van het hout bestond uit een keer insmeren met lijnolie met daarin een plantaardig middel tegen boktor en houtworm.. Dat is alles en tot dusver is er nog geen aantasting geconstateerd. Het huis dat hier gesloopt is, zat helemaal vol met boktor, dat zal me niet nog eens gebeuren.”

Om boomstammen te stapelen is het noodzakelijk om een holling uit te frezen zodat ze mooi op elkaar passen. Geen alledaags instrument in Nederland dus bouwde Lex op de zaagmachine een dergelijke frees. De zaagmachine die stammen van 18 meter kan verwerken, bouwde hij ook grotendeels zelf. “Ja, dat wil zeggen, ik heb de motor vervangen en natuurlijk alles op maat gemaakt. Dat heb ik allemaal in de avonduren gedaan. Kijk, het is zo met een dergelijk huis, je kunt heel veel zelf, dat spaart veel geld, maar het kost wel heel veel tijd. Neem het thujahout. Voor de balkons en de veranda en de vensterbanken binnen heb ik dat hout genomen, vooral omdat het zo mooi is, duurzaam en daarom heel geschikt voor die toepassingen. Thujahout uit Nederland is tamelijk onbekend en was daarom niet duur. (Thujahout uit Amerika en Canada is beter bekend onder de handelsnaam red cedar.) Dat heb ik zelf gezaagd tot planken en het ligt hier nu al weer

een hele tijd te drogen. Als je een kuub gezaagd thujahout moet kopen ben je meer dan tweeduizend euro kwijt. Dat vergeten mensen wel eens. Dan worden ze hier enthousiast en dan willen ze ook dit thujahout hebben voor zo'n zacht prijsje maar dat kan natuurlijk niet. Als je geduld en de tijd hebt, dan kan dat. Maar dat betekent dat je dus heel goed moet plannen en jaren vooruitdenken."

Heel langzaam gegroeid

Als je het huis binnen gaat, is de eerste vraag die iedereen zal stellen hoe het aan de binnenkant zal worden afgewerkt. "Niet", is dan het antwoord. Ten eerste omdat het gewoon mooi is, al dat hout. Ten tweede is het ook helemaal niet nodig. De boomstammen van zo'n 35 centimeter dik geven voldoende isolatie. Tussen de balken zit een laag schapenwol die de eventuele kieren dichthouden en zorgen voor voldoende isolatie. De ramen heeft Schra gekocht in Zweden waar ze veel vaker dit soort huizen bouwen. Het zijn driedubbele ramen in grenkozijnen. "Hier kun je die echt niet krijgen. Een Nederlandse timmerman zal onmiddellijk naar het meranti grijpen om kozijnen te maken. Ik heb niets tegen tropisch hout, maar waarom zou je het niet gewoon van grenen maken als dat evengoed is. Je ziet het bij die kozijnen ook, de jaarringen zitten ontzettend dicht (minder

dan 1 mm) op elkaar als teken dat het heel langzaam gegroeid hout is."

En verder haalt Lex Schra veel isolatiewaarde uit de vloer en uit het dak. Het dak bestaat uit standaard dakplaten maar daar komt behalve een laag rubber, en soort wollen deken, vervolgens een laag fijngemalen puin en daarop kan dan een mooie vegetatie groeien. Op het dak van de schuur staat nu volop vegetatie, aan de noordkant vooral gras, aan de zuidkant vooral sedums. In de afgelopen jaren heeft dat zich zelf geregeld. Er zijn ook hier weer heel veel adviseurs die over dit soort daken van alles te melden hebben. Je kunt er dit mengsel, dat mengsels en ik weet niet wat voor substraat op leggen Over het algemeen erg kostbaar. Wat er op de schuur ligt heb ik zelf bedacht was niet duur en het blijkt prima te werken. Je moet alleen wat geduld hebben. Dat komt dus ook op het dak van dit huis."

Binnen vallen verder de staanders op die midden in de toekomstige woonkamer staan. Beide staan niet op de grond maar op een stalen pen met schroefdraad. Gedurende de bouw heeft Schra de staanders al een paar keer iets naar beneden geschroefd. De boomstammen krimpen namelijk en zijn zich aan het zetten. Langzamerhand passen ze steeds beter in elkaar. Zeker nu er een zwaar dak op ligt met een laag gemalen puin. In totaal is het huis tijdens

de bouw inmiddels ruim twintig centimeter lager geworden."

Ik bewijs het tegendeel

Al lopend wijst Schra aan waar straks de badkamer komt, de studeerkamer, de slaapkamer en de grote woonkamer. Het zal ongetwijfeld prachtig worden en vele malen groter dan de caravan waar hij nu al weer een hele tijd moet wonen. Schra ziet zich al helemaal zitten: 's morgens op de veranda op het oosten, 's avonds in de avondzon op de veranda op het westen. Allebei van prachtig gekleurd thujahout. Natuurlijk is hij trots en hij zal ook zeker van hij huis gaan genieten. Maar nogmaals doen? "Nee, ik zelf niet. Ik vind het een prachtig project geworden. Dat is het belangrijkste. En verder laat ik hiermee geloof ik ook wel zien dat het Nederlandse bos prachtig hout levert. Heel veel mensen vragen zich hier af of er echt van dit soort dikke bomen in het bos staan. Ja dus, maar meestal herkennen mensen die bomen niet in het bos. En dat geldt ook voor veel aannemers. Die denken dat hout uit Nederlandse bossen allemaal niets waard is, van slechte kwaliteit is en alleen goed is voor de papierfabriek en spaanplaat Welnu, als je dit ziet staan, bewijs ik het tegendeel. Inmiddels heb ik al verschillende belangstellenden gehad die ook iets dergelijks willen gaan bouwen en waarvan ik weet dat er inmiddels al aan gewerkt wordt. Voor mij is dit de eerste en laatste keer niet omdat het niet leuk is om te bouwen maar ik wil er ook van genieten. ♦

Geert van Duinhoven

ADVERTENTIE

SLAGBOMEN

- Park/bos banken
- Picknick-tafels
- Slagbomen
- Aankoop rondhout

BLESSING TIMBERS

Blessing Timbers
Postbus 245, 1220 AE Huizen,
Tel.: 035-5251079, Fax: 035-5261111, Mobiel: 06-53385877